

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

AL PEU DE LA ESTATUA DE 'N CASANOVA

L' ONZE DE SETEMBRE

La policia prenent nota de las inscripcions que figuran en las coronas y en els rams que hi van portant las representacions catalanas.

22 DE SEPTEMBRE DE 1908

XIII ANIVERSARI

DE LA MORT DE

Ignocent López Bernagosi

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

DEDICA AQUEST RECORT

á la memoria de son inolvidable fundador

CRONICA

Canibalisme barceloní

LA senmana passada, á la sessió del Ajuntament, un regidor va demanar que 's privés als negociants de «pompas fúnebres» la exhibició dels «baguls» á las botigas. La moció era impertinenta, porque no hi ha cap lley que mani amagar la mercaderia als botiguers, tant si venen caixas de morts com betas y fils. Per aixó, segurament, ningú 'n va fer cas, y va passar la moció sense resposta. A més á més, es qüestió d' un gremi, y á Barcelona els representants del poble, siguin al cos que siguin, no hi volen barallas ab els gremis, que son molts vots. Oh, y els bagulayres, que corren per tota la ciutat, están preparats, com ben poca altra gent, pera fer eleccions.

¿Quí no se 'n recorda del mestre d' escrutini, del coleccionador d' actas blanques que 'l gremi 'ns va donar?... ¿Quánts adroguers, carnicers ó tocinares hem vist á la presó, no més que al *banquillo de los acusados*? Donchs, si no s' ha amohinat als defraudadors y sofisticadors d' aliments, aplicántlosi la lley, no es cas de comensar amohinant als que no la contravenen la lley.

No son regidors ni jutjes els que tenen de prohibir las paradas de caixas de morts. Som tots nosaltres, barcelonins, que en tot cas, no hem de tolerar-ho més. Y el día que 'ns decidím á ferho entendre als bagulayres, s' acabarà tot d' una. Lo qu' es que no 'ns decidirém; porque som tan pobres que tením por al botiguer; els uns porque 'ns ven fiat, els altres porque li fían, y els que quedan, la majoria, per pobresa d' esperit.

Donchs la exhibició dels *baguls* es una costúm tolerada, y ja no cal més justificació. La costúm es la manifestació del caràcter, y aquesta n' es ben bé de

característica; porque la industria dels morts es una industria barcelonina. Barcelona menja morts.

El día que os volgueu morir, podeu trobar ab tota comoditat lo que os convingui per anárvos en decorosament sense fer un mal paper. Casi á cada carrer hi ha el basar de las caixas, de preus diferents—tots cars—pera que trieu la que us estigui millor. Per l' extranger, l' espectacle es interessantíssim (jo crech que la societat d' *Atracción de forasteros* hauria d' estar amatenta á la protecció de aquestas exposicions; no fos cas que s' arribés á prohibirla). El diumenge, tot tancat, la botiga del bagulayre regna soberana al carrer que domina el seu fanal vermell. La una os tempta ab el «llit imperial», posat al mitj d' una capella ardenta, voltat de riquíssimas coronas. L' altre os ofereix als aparadors de cada banda de la entrada el «género serio» de fustas preciosas embarnissadas, treballadas en concavitats suaus á la vista, ab las sevas anellas de plata, y el «género de fantasía», forrat de vellut y de merino, ribetejat, encintat, emborlat com un caball «á la jerezana funeraria». O de vegadas n' hi ha dugas á prop, y 's fan la competència pera que judiqui el públich. Que l' una treu un modelo nou de blanch, l' altra presenta un modelo nou de negre; que l' una troba un galó groch pera 'ls albats; l' altra surt ab una cinta blava de satinet que fa molta més tropa.

Pels albats hi ha un especialista, un bagulayre pera criaturas. La botiga es tota oberta; á la dreta un taulellet y á l' esquerra un petit armari de vidres; al taulell hi ha un ataut de xicranda, ab la creu llisa d' una fusta més clara, al armariet, pera fer goig als nens y á las nenas, hi ha figuretas de pessebre, y una caixeta blanca, tan remenuda, que no hi cabria ni un gastament. Es una caixeta de nina.

¿Compreneu l' impertinència del regidor que de cop y volta 's creu capás de prohibir aqueixas exhibicions tan barceloninas? Y els cotxes dels bagulayres que passen á cada instant, tan curiosos, en forma de sarcófach ó de gran caixa mortuoria egipcia, plens de símbols daurats: xipressos y mausoleus y coronas, ¿també ens els vol fer desar?

No, no ho conseguirà pas. Perque la industria funerària dels botiguers se complica á Barcelona ab derivacions que completan el caràcter de la ciutat. ¿Quí treurà las *esquelas* dels diaris? En cap altre lloch del món viu la premsa periódica dels morts com aquí. Avans se quedavan darrera, á la quarta plana; ara triomfan al davant. No més cal una llambregada pera veure si un diari guanya diners: no més cal comptar els morts de la primera plana. ¿Quín bé de Deu de moneda quan els morts l'atapanheixen tota, com un mur de cementiri fet una calaixera de ninxos! Llavoras sí que 's comprén que 'l director pugui darse bona vida. Un n' hi havia que mantenia la querida ab un mort de mitja plana cada día.

L' exhibició funerària dels diaris ¿quí la prohibeix? Y l' exhibició teatral del cementiri, la sola sortida de Barcelona cap á mar, tapat á tota l' extensa del port, es l' apoteosis de la Barcelona ciutat dels morts. Allá han hagut d' anar á raure els nostres escultors, que també tenen de menjar mort per viure. Els rics no més els encarregan panteóns.

Quan vé el bon temps, y las caravanas d' estrangers passen per aquí, las professóns tétricas de cucurullas que passejan las cendras y las calaveras accentúan definitivament la visió de la ciutat plena de la mort. Si no estessim tristos, ho semblaria per forsa...

Menjém morts. Ne menja el cirurgiá,—la professió sabia que més lluheix á Barcelona—al que en León Daudet anomenava *mortícola*; ne menja el senyoret gandul y la noya casadora, que *tindrán* cent mil duros...

Y en menjan, aqueixos sí, els pobres dels barris baixos y dels forans, que viuen encofornats á las casotas infectas... Molt sovint, dins d' un quarto fosch, un cadáver extés á terra, damunt d' una marga, espera 'l piadós enterrament dos y tres días. El metje verificador no vol donar la papeleta si no li pagan avans las dugas pessetas, ó be el cadáver está senzillament abandonat per ignorancia, per embrutiment. Y els vehins mastegan las exhalacions putrefactas.. L' Ajuntament no té policia sanitaria pera saber á temps aquestos horrors.

Privar als bagulayres qu' exhibeixin el *género*, no sería cap millora grossa. Si l' Ajuntament s' hi volgués ficar ab ells—d' aquí á uns quants anys—valdria més administrar els enterraments. Sense perdre temps renyint ab l' Iglesia, comprar un parch ben gran, alegre d' arbredas y fonts, y enterrarhi lliurement á quí volgués, cuydantse de portarli aixís que finés, y guardantlo un día á las cambras mortuorias que hi hauria á la porta del cementiri.

Aixís se 'ns lliuraria d' infeccions cadavéricas y 's castigaria als bagulayres per allí ahont els doldría més, privantlosi el negoci repugnant que fan ab familias entontidas per la pena... Seria un servey municipal llegítim, perque de fet es un monopoli y un' expoliació.

TULP

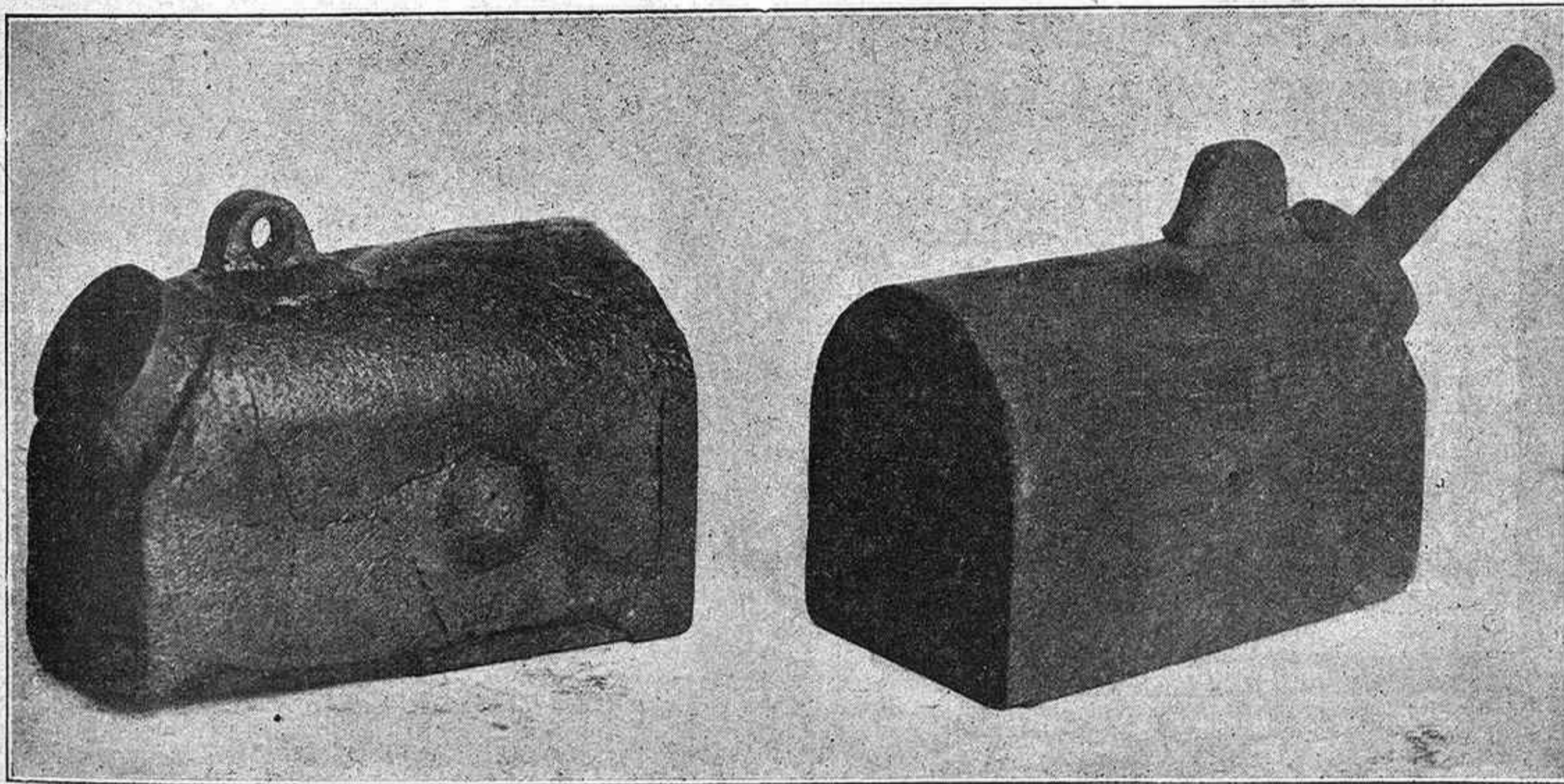
—¿Fem las paus? jo t' he dit; y tú, á l' hora, corrent rápida á ma vora, m' has deixat un petó als llabis... ¡Vinguda siga en bonhora, ta funció de desagravis.

M' has besat y has fugit desseguida. Lleinadura exquisida ha estat el teu bes-sorpresa. Grans mercés, nena atrevida, per la teva gentilesa.

Pero, aprén per un' altra vegada que un petó sens abressada no es més que petó de broma; negra nit sens estelada, clavell vermell sens aroma.

MAYET

LA FAMOSA BOMBA DE LA GOLONDRINA

La bomba, reconstituhida ab ajuda dels trossos recullits. Modelo de fusta que va servir pera fónndrela.

Tamanyo de la bomba: 101 milímetros en la part més llarga de la base.

¡EL SINDICATO NO VOL DONARLO? JA 'L DONARÁ LA ESQUELLA

SINDICATO DE INICIATIVA

PROGRAMA DE LAS FIESTAS DE LA MERCE

Dia 24. Buñuelo luminoso y lluvia

Dia 25. Buñuelo coreográfico y chubasco

Dia 26. Buñuelo IRIS y tempestad

Dia 27. Buñuelo de clausura ¡DILUVIO UNIVERSAL!

PUJOL

—Aquí 'l tenen. Aquest es l' únich Programa oficial.

«Se tiene que considerar...»

«La Anónima de los Tranvías, al suscribirse con 1,000 pesetas para los festejos, se tiene que considerar además el gasto que se impone al adornar é iluminar los coches durante los días de fiestas.»

Es una viva llástima que 'ls senyors del *Sindicato de Iniciativa*, en lloch de perdre 'l temps *organisant* festas, no l'aprofitin anant á estudi á aprendre de gramática.

Fentho aixís, conseguirían dugas cosas: arribarían á saber una mica d' escriure y s' estalviarían l' escándol que Barcelona els armará quan se dongui compte del paper ridícul que li han fet representar ab las sevas criaturadas.

Perque avuy, en quant á gramática —els del *Sindicato* ja 'm permetrán que 'ls ho digui— están molt mal malament. De las numerosas gazetillas *suplicadas* que fins ara han donat á la premsa, no n' hi ha hagut una, una sola, que no hagi provocat una explosió de riallas.

Y per lo que toca al efecte que las iniciativas del *Sindicato* de ídem han de produhir, bastará dir que al adonarse el dilluns el públich dels pals que la Comissió havia plantat á la Rambla, entre 'ls grupos que immediatament varen formarse comentant el *crim*, no eran poch els ciutadans que parlavan d' anar á trobar el Gobernador pera exigirli que en cada un d' aquells pals hi fes colocar el cap d' algun individu de la Junta.

Conque, calculin. Y després de calcular, prenguin las últimas disposicions... y esperin la pedregada.

*
*
*

Pero, l' assumpto que motiva *la presente* nó es aquést. Lo que m' obliga avuy á desenvaynar la ploma es el desitj de posar el degut correctiu á la inesperada defensa que de l' Anónima de Tranvías s' ha atrevid á fer el *Sindicato*.

¿De manera que *al suscribirse con 1,000 pesetas se tiene que considerar además el gasto que se impone al adornar é iluminar los coches?*

Aixó, senyors meus, es qüestió de gustos... y de mánegas.

Comprench que 'l *Sindicato* cregui que per mil pessetas *se tiene que considerar* tot lo qu' ell diu y fins, si vol, alguna cosa més.

Pero als ulls de Barcelona, víctima eterna 'dels tranvías, que, ab la complicitat del Ajuntament, la explotan y l' atropellan, lo que *se tiene que considerar* es el cúmulo de desatencions y agravis que de l' Anónima ha de sufrir y que aquésta té la pretensió de voler saldar donant mil pessetas y colocant en els seus cotxes quatre fanalets averiats y unas quantas banderas destenyidas.

Se tiene que considerar que l' Anónima posa en circulació carruatges que fan llástima de mirar y que millor que al carrer estarían en la quadra dels mals endressos.

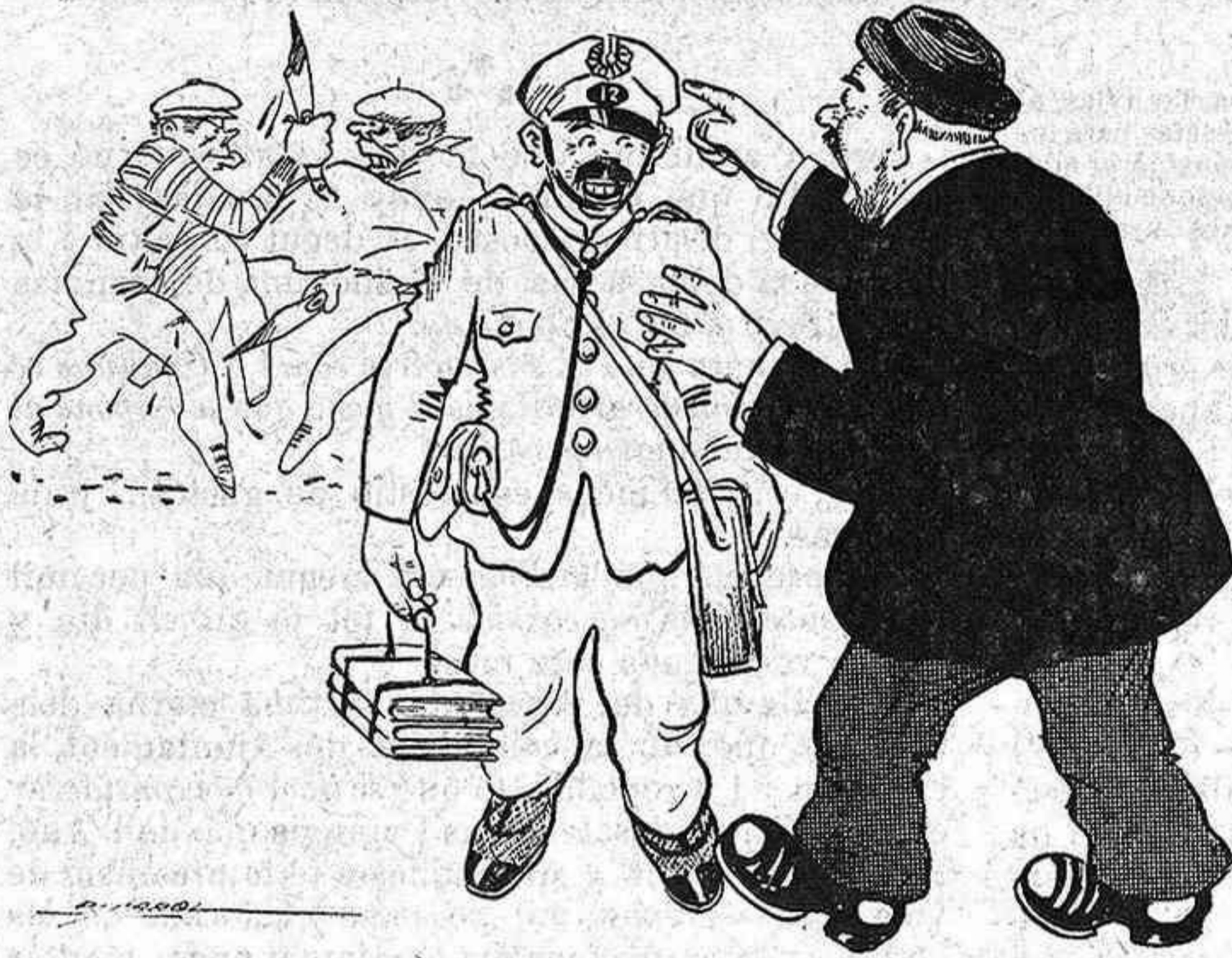
Se tiene que considerar que usa un material tan dolent y té la instalació en tan lamentable estat, que raro es el día en que no 's trenca [un cable ó no 's

CRÓNICA NEGRA

Excavacions pera la cloaca de la Ronda de la Universitat, ahont el passat dissapte ocorregué el desprendiment de terras del que 'n resultaren un treballador mort y varis gravement ferits.

PRIMER QUE TOT, L' INSTRUCCIÓ

—¡Guardia, guardial... ¡Miri allà aquells dos!...

—Ahora no puedo entretenerme en chimplerías: es hora de ir á estudi.

romp un trolley ó no queda horas y horas interromput el servey per fas ó per nefas.

Se tiene que considerar que hi ha cotxe que tot l' estú ha anat pel món faltantli alguna cortineta ó algun vidre.

Se tiene que considerar qu' en las corretjas que han d' utilizar els passatjers pera agafarse hi ha un pam d' engrut, producte de la suhor de milers y milers de mans no gayre netas.

Se tiene que considerar que faltant als reglaments y á las reiteradas ordres de l' autoritat, enquireix en els cotxes molts més passatjers dels que decentment hi caben.

Se tiene que considerar que la gerencia, burlantse de lo que ella mateixa ha instituhit, fa cas omís de las lamentacions del públich y deixa sense resposta las queixas qu' en deguda forma se li envían.

Se tiene que considerar que 'l personal de la Compañia cambia á capritxo els finals de trajecte y, com si 'ls passatjers fossin bèns, els obliga sense tó ni só á baixar y pujar dels cotxes, ara per davant, ara per darrera, tenint l' arbitrariedad per única norma.

Se tiene que considerar qu' en días de pluja apareixen carruatjes plens de goteras.

Se tiene que considerar que dona més feyna als dispensaris y á las Casas de Socorro l' Anónima de Tranvías que tots els tallers y fábricas de la ciutat.

Y se tiene que considerar, en fí, que, ab una despreocupació que cada día aumenta, s' está apoderant dels nostres carrers y de las nostras plassas y acabarà per ferse duenya del ayre que respirem.

* *

Si després d' aquesta fidel enumeració persisteix encare el *Sindicato* en creure que ab mil pessetas y unas quantas bombetas eléctricas l' Anónima ha fet la pau ab la ciutat, bon profit li fassi.

Ell podrá créureho aixís, pero *se tiene que considerar* que, afortunadament, Barcelona no es de la opinió del *Sindicato*.

MATÍAS BONAFÉ

CONFLICTE RESOLT

Tinch un duro de la marca del Govern provisional que, en altre temps, no 'l daría menos de vint y un ral.

Pero ahir las circunstancias van durme en el compromís de darlo á la llibrería per pagá un llapis *Paris*. [amo.—

No tinch pas cambi—'m d'fu l' Jo no tinch céntims, tampoch. L' aprenent, volta que volta, no va trobar cambi enlloch.

—¿Cóm s' arregla aquest conflicte? —Miri, molt senzillament, (vaig fer jo, prenent el duro de las mans del aprenent:)

Obri'm un compte á la casa, vagi'm servint materials, y quan vosté tingui cambi ó el compte puji vint rals, m' envía una factueta ab el detall y el rebut.

¿Qué li sembla, está conforme? —¡Vosté si que m' ha fumut!

Va aceptar, l' home, ab recansa y es just que anés escamat, donch si avuy no fem el saldo, demá 'l duro haurá volat.

ARTISTA POBRE

GLOSARI

A N'EN GABRIEL ALOMAR

Hi han algunes ànimes senzilles a les que haureu sentit dir moltes vegades: « Si jo tingués de matar un pollastre, no'n menjaria de pollastre ». La major part dels partidaris de que hi hagi pena de mort venen a pensar lo mateix. « Si jo tingués de matar a un home, no'n menjaria de condemnat », i per no haver de matar un pollastre paguen minyona pera que'l mati, i per no tenir de matar a un hame paguen botxi pera que l'escanyi.

Tot això està molt ben pensat, si són delicats de mans, però tenen cor de matarife. Tot això està molt bé pera'ls que creuen que hi ha dret a despatxar al pròxim; però lo que ja no està tant bé és que aquest executor, aquet funcionari, aquest extrangula colls, aquesta màquina apaga vides, que's cuida de despatxar-los, també l'haguem de pagar els que no sols no creiem en ell, sinó que'ns repugna de creure-hi.

El que vulgui la pena de mort, no n'hi ha prou que la vulgui a mitges, que la vulgui platònicament, que deixi matar com si fos un altre, com si ho encarregués a una mà que ell fa moure sense ser seva. El que vulgui pena de mort ha de tenir el mateix valor que'ls que volem pena de vida: no tenir col·laboradors i fer les coses pel seu compte.

Ja que sense botxi no hi pot haver mort, proposem posar les coses en clar, treure caretes i hipocresies i fer responsable a n'el que'n sia, establint les coses aixís: Qui vulgui botxi que se'l pagui.

En comptes de pagar-lo'l Govern, a n'el que tots contribuim, que s'obri una llista que digui:

« Contribució directa i voluntaria pera'ls honoraris

d'un funcionari que escanyarà homes a sang freda sempre que'ls hi entregui la Justícia.»

I a sota tots els que suscriguin, els partidaris de la mort, que hi posin el nom, llinatge i rúbrica.

Pel preu no tindran de quedar. Per pocs que sien els apuntats, no més amb una pesseta a l'any podran fer justícia a molts homes. Una ampolla de vi val més i no dona tanta borratxera.

Que firmin i que parlin clar, i amb una llista's va més segur. Aixís com diem naturalment: A tal casa tenen minyona, que vol dir qui mata'ls pollastres, també podem dir naturalment: A tal casa tenen botxí, que vol dir qui'ls mata les víctimes, i el tenir botxí serà un luxe que farà que'ls que no'l tenim els girem la cara am repugnància.

El que té convicció d'una cosa té d'anar fins al cap-de-vall, i el pagar botxí directe encara no ho és el cap-de-vall. El cap-de-vall seria que entre ells tiressin a sort qui li toca.

Però no volem demanar tant. Són massa sensibles els justicieros. Ja'n tindrem prou am coneixe-ls.

XARAU

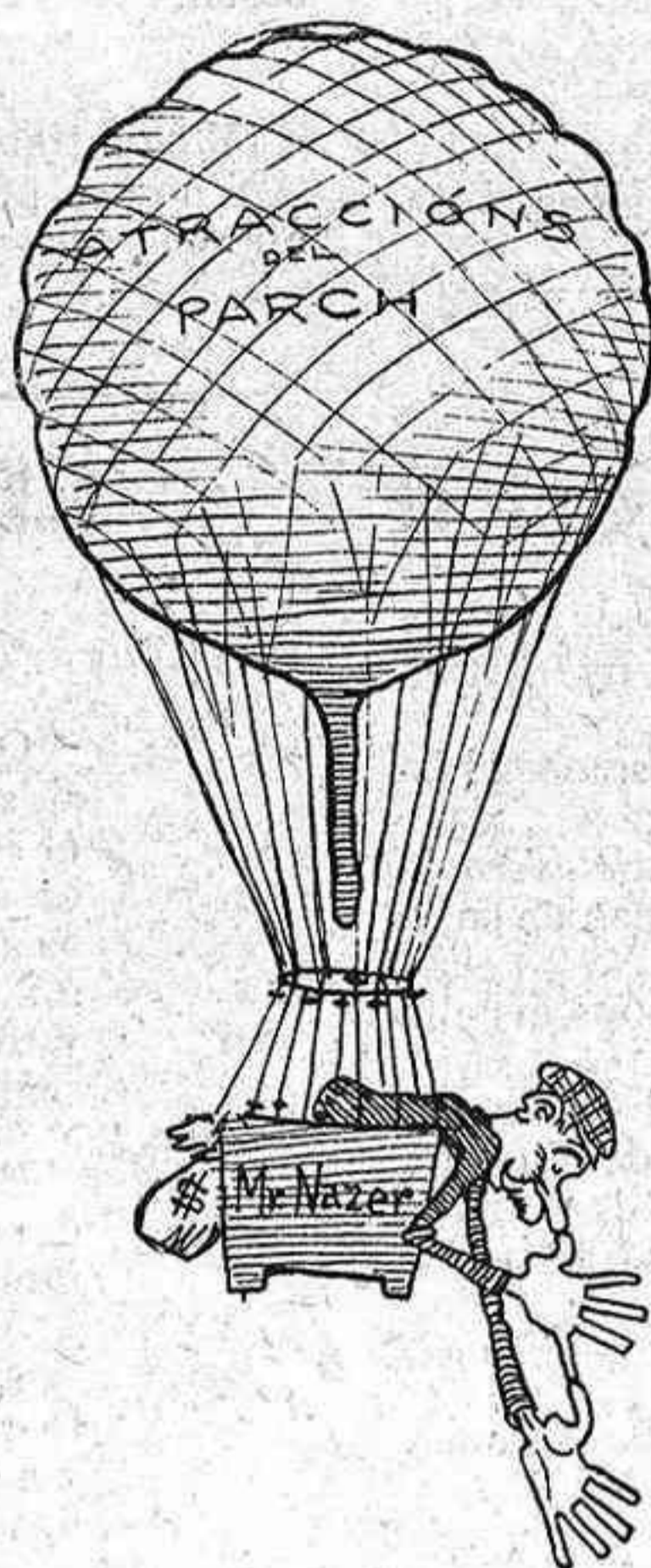
CARTA TANCADA (?)

AL AIXERIT VERSAYRE MANEL NOEL

Dilluns se 'm va presentar aquell descarat subjecte pel mateix y únich objecte que 'm vareu comunicar.

Si no arribo á está advertit,

FINAL

cregueu que hauríam fet broma; si sòls al veure aquell home ja 'm vareig quedar pansit.

Al poch rato 'm demanava uns versos de sucre y mel, dedicats á una Isabel per qui, deya, mort estava.

Jo, agafantli aquell mot fi, li vareig dí ab molta sort:

—Home, si estiguessiu mort no hauríau vingut aquí.

—No fassi xistus [re...bot], (aixó va dirho en renech): encare que no 'l conech, ja ho sé que es molt tranquilot.—

Y 'm va dir que si volía veure al ángel d' autos, era una salau pescatera d' allá... á la pescatería.

Y al fer preu d' unas quartetas en versos ben redonets, li vareig dir cinch dures, que son vinticinch pessetas.

Al sentirho, va fé un bot, em mirá... torná á mirarme, y quan jo creya trobarme per contesta un mastegot, va dir molt serio y formal: —Molt bé díu, ja m' ho pot fé; si senyor, sí; y aquí té vint rals de paga y senyal.—

Al endemá va venir; els versos li van xocar, y .. pam, pam, me 'n va donar cinch duros, com li vaig dir.

¡Y no 'm van venir poch bé! Com que era hora de dinar, vareig á anarme á entaular sol, á la *Maison Doré*.

Vaig treure 'l ventre de pena, vaig menjar per vinticinch... y avuy día encare 'n tinch senyals marcats á l' esquena, perque á empentas, dos urbanos em van portá al quartelillo: ¡els cinch duros d' aquell pillo van resultar *sevillanos*!

Y á no sé uns municipals que van dir que 'm coneixían, allá mateix me seguían causa, per moneder fals.

L' últim número de las atraccions del Parch.

¿Qué us sembla, Noel, els poetas
á lo que estém exposats?
Jo, en vista de semblants tretas,
ja no estich per més... *quartetats*.
Adeu siau.

J. ASMARATS

La exemplaritat de la pena de mort

Diuen que aixó de la pena de mort es un cástich
exemplar. ¡No ho es gens d' *exemplar*!

¡Véase la clase! Aquí va un *succehit*, rigurosament his-
tòrich.

En el primer ters del sigle passat, desde el *Saladero* de
Madrid duyan un criminal que havían de penjar en la
«Plaza de la Cebada.»

Penjar, perque aixó d' escanyar, apretant una argolla
d' acer, encare no s' ho havían empescat.

Caminava l' home cap al lloch del suplici y anava al
seu costat, intentant convertirlo á la religió católica un
pobre capellá, sense cap por, perque el criminal anava
ben amanillat, portant un Sant Cristo de metall entre las
dugas mans.

—¡Déjeme usted en paz! contestava l' home á las ex-
hortacions del capellá.

—¡Mire usted, hermano, que se va acercando la hora
suprema!

—¡Déjeme usted en paz!!

—Por grandes que hayan sido sus pecados, es mayor
la misericordia de Dios.

—¡¡Déjeme usted en paz!!!

—Mire usted, hermano, que ya le quedan muy pocos
minutos de vida, pero los suficientes para que usted pue-
da manifestar su arrepentimiento, y yo en nombre de
Dios pueda perdonarle todos sus pecados.

Ja la fúnebre comitiva se trobava molt aprop de la
Plassa, quant el capellá, insistint en el seu propòsit, se
va acostar tan com va poder á l' orella del resolut impe-
nitent; y aquest, tot y tenint las mans amanilladas, va
doná al capellá un cop de Sancristo tan terrible, que com
que el va tocá al pols, li va produhir instantáneament la
mort.

La comitiva, com es molt natural, va fer un *alto* pera
recullir al pobre capellá y pera buscarne un altre, que hi
va compareixer tot seguit.

Y qu' en va fer y en va dir de cosas pel camí el segon
capellá pera conseguir l' arrepentiment del incrédul.

—Piense usted, hermano, que con verdadero arrepen-
timiento hasta le perdonaría Dios el haber dado muerte al
pobre sacerdote que trataba de evitarle los terribles y
eternos sufrimientos del infierno.

A n' aquest segon capellá, el doble criminal ni menos
li contestava.

Ja som al peu del patíbul. Tot d' un plegat d' entre la
gentussa que allí hi havia, va sortir donant á tothom em-
pentas, el Pájaro, amich, company y fins compadre del
reo, y va dir al capellá que si li permetían enrahonar ab
el condemnat, logriaría de segur que se confessés.

—Hable usted todo el tiempo que necesite, hermano.
Si usted consigue lo que nosotros no hemos podido al-
canzar, tenga usted por seguro que Dios ha de recompen-
sarle acción tan meritoria.

Y va passar lo següent:

—Y por qué no quieres confesar?

—¡Porque no me da la gana!

—No seas bárbaro, no seas animal. Ya están impresas
las coplas, y dicen estas coplas, al final, que tú te has con-
fesado, y que tu alma ha ido al cielo. Y si no te confiesas,
no podrán salir las coplas.

—No te incomodes, Pájaro, no te incomodes, que yo lo

de las *coplas* no lo sabía. ¡Que me confiesen! ¡que me con-
fiesen!

¡Y el patibulari se va confessar!
Y no pas pera poder entrar al cel, sinó pera poder te-
nir *romanso* en la terra.

ALBERT LLANAS

EL BIT DE BOU

RECEPTA D' UN GENDRE CONTRA LAS SOGRAS

Quan algun membre 's agngrena,
si 's vol salvar al malalt,
el remey més radical.
en que 'l ferho ens dongui pena,
es agafá un bisturí;
á n' el pols, seguretat;
y tot lo qu' esfá corcat,
sens perdre temps, destruhí.

Per acabá ab la malura
d' aquestas sogras indignes
molt pitjor que grans malignes,
jo crech que la millor cura,
es agafá un bit de bou,
lo qual fácilment se logra,
y acanarlas á la sogra...
fins que 'l cor ens digui prou.

De bit de bou jo 'n tinch un
de sorprendents resultats.
Ab quatre cops ben donats,
sempre que 'l tingueu á punt,
lograreu sens cap quimera
transformar en manso anyell
la sogra, y sens cap tropell
dominareu semblant fiera.

A certas *mamás* políticas
que 'ns fan viure malament,
posantnos continuament
en situacions bastant críticas,
que la llengua fan serví
per dirnos qualsevol cosa,
potser perque 'ls hi fa nosa
á n' el cos tant de verí,
tant si 'ls cou com si no 'ls cou
y sense que 'ns fassin pó...
¡donemlos una llissó,
fentlos tastá 'l bit de bou!

A n' aquesta sogra *perra*,
que perque som fumadors
d' u que som malgastadors,
que tirém la casa á terra;
aquesta sogra infernal,
qu' es la nostra pesadilla,
y á n' el marit de sa filla
troba gust en ferli mal,
ja que 'l seu cor no 's con mou
mentres el gendre pateix,
aquesta sogra mereix...
un bon fart de bit de bou.

Y, finalment: á n' aquestas
sogras que sempre rondinan,
es precis, si 'ns amohinan,
que se 'ls hi piqui las crestas.
¡Fora, donchs, contemplacions!
Ja que no tenen esmena,
ni tampoch els dona pena
trencarnos las oracions,
d' aquest color, diguéu ¡prou!
y tots els gendres tindrem
tranquilat, si 'ls doném...
¡un juli de bit de bou!

LLUIS G. SALVADOR

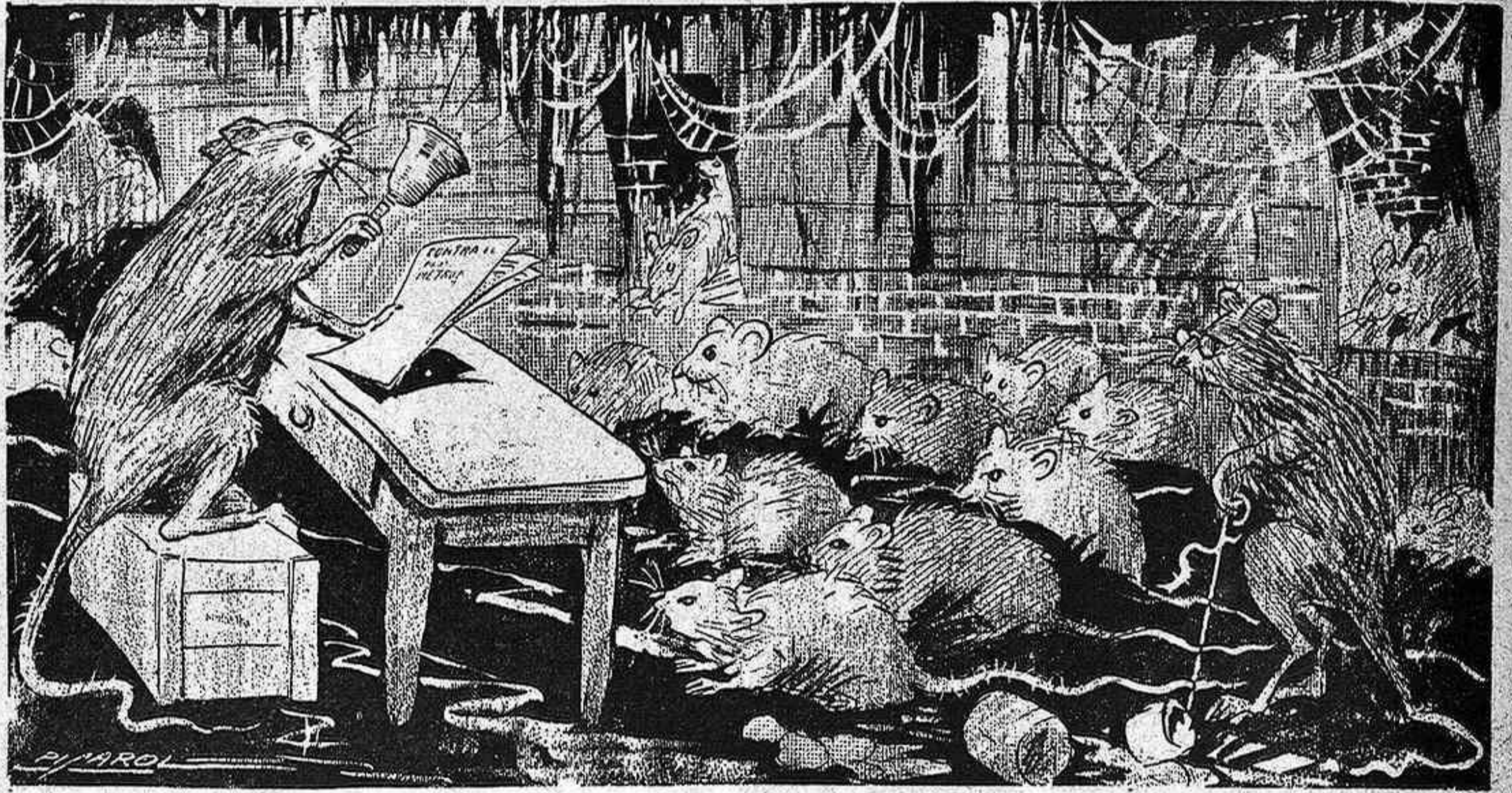
«HOY LAS CIENCIAS ADELANTAN.....»

Paris.—La primera dona que s' ha dedicat á fixar cartells.

Inst. ROL

UN «MEETING DE RATAS DE CLAVEGUERA

LA PRESIDENTA: - Germanas: Ja us heu enterat del projecte; un tranvia *Metropolitá*, que anirà per sota terra; un atentat á la nostra pau subterrànea... Es qüestió d' anar á ca la Ciutat en manifestació!...

UN RATOLÍ:—Demano la paraula!... A ca la Ciutat ja hi han altrás compañeras que s' hi manifestan.

TEATROS

PRINCIPAL

El veterano inaugurarà demà, dissapte, ab dos estrenas. Constituirà el plat fort una comedia en tres actes (rondalla popular de l' Alsacia) d' Ereckmann Chatrian que porta per títol *Els Picarols* y quins actes se divideixen de la següent manera: 1.er *La vetlla de Nadal*; 2.^{oa} *Els picarols tornan á sonar*; y 3.^{or} *El somni del burgmestre*.

Pera aquesta obra els escenógrafs senyors Brunet y Pous han pintat tres decoracions.

Com á fi de festa, anirà la primera de la comedia en 1 acte, original de D. Lluís Forest, *Día de pluja*.

L' Enrich Giménez es l' encarregat de dirigir una y altra.

Segons llistas que se 'ns han facilitat, seguirán á aquestas produccions infinitat de obras novas entre las quals hi predomina el género detectivista que tan bons resultats doná á la empresa en la temporada anterior.

¿Será noy, será noya?

Lo que més convingui, y que vagi tot com una seda.

ROMEA

El próxim dimecres, día 23, obrirà sas portas el nostre Teatro Catalá.

El personal artístich forma un quadro excelent, donchs si bé comparat ab el de la passada campanya s' hi troban á faltar alguns elements valiosos, també es cert que s' ha procurat substituirlos ab notables actors, entre 'ls quals precisa senyalar els Srs. Torelló y Aymerich, ventatjament coneguts del públich catalá.

Segons noticias, la primera obra grossa que, á títul de aconteixement, se posará en escena es *L' aranya*, de 'n Guimerá.

El programa de la funció inaugural que, com dihém més amunt, tindrà lloch el dimecres que vé, el forman la comedia *Lo dir de la gent*, de 'n Pitarra, y una estrena d' en Burgas, *La carretera nova*, espatotxada cómica en un acte.

Bona sort á tots!

NOVETATS

La pellicula anomenada *El rey de los detectives* continúa obtenint un éxit boig.

Y els números *atractivols*... deixint'ho anar!... Per cap

baix, mitja dotzena de especialitats novas á la senmana.

Durant la que acabém de transcorre han debutat ab acceptació més ó menos sorollosa las atraccions següents: *Mlle. Luise et son danseur*, *Mr. Gey*, el *Clown Diavolo*, y las *Two Sisters Rolla's*.

La nova Empresa de Teatro Catalá, que provisionalment s' ha instalat en el Passeig de Gracia, n.º 37, anuncia que desd'ara poden els autors enviarli obras inéditas, en la seguretat de que per rigorós torn serán llegidas per un comité nombrat expressament y format pels Srs. Casellas, Maragall, Jordá, Montoliu, Oller, Oliver, Pous, Pujol, Sitjá, Tintorer y Franquesa.

En la confiansa de que aquests prestigiosos senyors del comité de lectura compliran la seva missió ab imparcialitat, els desitjém tan sols acert y paciencia... molta paciencia, sobre tot.

GRANVIA

Sense cap contratemps ni *forsa major* que ho impedís va celebrarse divendres passat el festival en honor als mártirs catalans del 11 de Setembre y á benefici dels nacionalistas presos y exilats.

Las populars obras *Mestre Olaguer* y *Jordi Erin* varen entusiasmar al auditori tant pels patriótics versos que contenen com per la excelent interpretació que donaren á la primera el Sr. Massot y á la segona els Srs. Barbosa y Vilallonga.

Durant la *mitja part* el coro «Catalunya Nova» va cantar varias composicions de la manera que sab ferho. Las més aplaudidas foren *L' arbre sagrat* y *Els segadors*.

Pera demà dissapte s' anuncia l' inauguració de una temporada de sarsuela cómica que dirigirán els senyors Güell y Vivas.

—Demà, dissapte, inaugura també l' «Apolo» ab una companyia dramática á las ordres de 'n Parreño. Estrenan *Pasión fatal* de Tolstoi.

—Al *Bosch*, diumenge passat va comensar una temporada de género chico. Els capitostos son en Lluís Mir y en Lluís Calvo.

—L' *Orfeó Gracienc* va donar en plé bosch, á Vallvidrera, un notable concert que fou molt celebrat.

—En el *Palau de la Música Catalana*, á primers del mes que vé, y á benefici del «Sindicat Musical», s' hi

donarán dos grans concerts dirigits pel mestre Lassalle.
 —La societat *Niu Tranquil* celebrarà els dies 23 y 24 dos grans balls ab orquesta. El primer serà dels titulats *Blanch y Negre*, y un y altre prometen ser molt lluhits. Aixís m' ho assegura un de la comissió. A reveure!

L. L. L.

¡Mi gozo en un pozo!

Tot alló de l' agafada de 'n Joan Mélich á Zaragossa y de las sevas sensacionals revelacions sobre la darrera bomba de la rambla de las Flors, amenassa convertirse en un infundi destinat á aumentar la formidable pila de bromas macabras que l' arbre del terrorisme ha produhit. Parent espiritual d' aquell Fernando Alemany que també sigué portat aquí desde Lisboa, ahont s' havia confessat autor de no sé quants atentats, en Mélich sembla complaure's en marejar als jutjes y á la policia, desmentint avuy lo que ahir va declarar, baix reserva emperó de rectificar demá tot lo que ha dit avuy.

UNA FLORETA... DE DRAP

—Si fos xicot d' iniciativas y tú 't diguessis *Merceneta* y 'm regalessis sis mil duros... ¡que te n faria, jo, de festas!

Nosaltres, naturalment, no sabém res; pero per lo que la premsa ve comunicantnos cada día, se 'ns figura que si per aquest camí confiém arribar al descobriment de la veritat, la cosa va á ser una mica llarga.

* *

La qu' está graciosa de debó es la premsa local, al donar compte de las successivas y contradictorias manifestacions de 'n Joan Mélich.

—Aquest home—diuhen els diaris, poch menos que indignats—té totas las trassas de ser un embustero de marca major.

En efecte, en Mélich sembla no professar á la Veritat gayre fervorós culte; pero, dels periódichs que d' ell s' han ocupat, ¿qué n' haurém de dir?

Vejis la mostra:

El Noticiero:

«Juan Mélich es un tipo realmente repulsivo.»

La Tribuna:

«Su aspecto es simpático.»

El Progreso:

«Mélich es flaco, de regular estatura...»

El Noticiero:

«Es alto, fornido...»

Confessém, caballers, que 'l lector que ab aquestas explicacions arriba á ferse cárrech de cóm es el detingut á Zaragossa, ja té prou mérit.

Son molts els industrials queixosos de que l' arrendatari de la contribució 'ls vulgui fer pagar papeleta d' apremi ab recárrech de según grau sense haver rebut ab la deguda antelació la visita del cobrador.

Al senyor Febrer Sistachs el según grau l' obsessiona, y en qüestió de fer diners tot ho fa sempre ab *segonas*.

Varis foren els diaris locals que l' últim dissapte obsequiaren als seus lectors ab aquest espe-lusnant despaig telegráfic.

«*Tenerife*.—Procedente de Funchal (Australia) ha fondeado en este puerto el yate *Ocean*...»

¡Qué parats degueren quedar al llegir tan estupenda noticia els pobres alumnes de las escolas elementals, que segurament no deuen haver olvidat que, fins ara, Funchal havia sigut la capital de l' isla de Maderal...

De la costa noroest d' Africa, á Australia...

¡Quín salt més gros pera l' aixerrida colonia portuguesa!

¡Olé per en Calvet!
Magnífich telegrama
valent y decissiu
ha enviat al senyor Maura!

¡Olé per en Calvet!...
Pro no 'ns engresquém massa
que per convénce als sórts
no hi valen las paraulas.

Un tros de la sessió municipal de la senmana passada:

«El senyor Fargas de la Flor comunica que al alberch nocturn del carrer del Cid no hi ha més que trenta llits en disposició de servir, insuficients pera la gran afluencia de gent necessitada que allí acudeix cada vespre.

»El senyor Puig y Alfonso li contesta que si no s' ha pogut habilitar encare els altres qua-

Filas

A CA'L ASSEGUADOR D' INCENDIS

—Ayay!... Sembla que s' ho hagin dit; tots els propietaris venen á donarse de baixa...

—No ho extranyi; ¿no veu que 'n Lerroux se 'n va á América?... Barcelona ja no corra el perill de quemar por los cuatro costados!...

ranta llits que en el referit alberch existeixen, es senzillament per falta de fondos.»

¿No troban que aquesta confessió del arcalde interí, feta en els precisos moments en que uns quants regidors venen de Zaragoza de gastarse deu mil pessetas en techs y xerinolas, té tota la gracia del món?

—¿Qu' es una cloaca, aixó?
—No senyó,... aixó es una fóssa.
—¿Tan llarga, per un difunt?
—Nó, si es per un grapat d' homes que han d' enterrars'hi al plegat...
—¿De viu en viu...?
—Sí,... ¡es la moda!

Sembla que 'l mister de las atraccions del Parch ha emprés el vol cap á regions desconegudas.

Y bé; ¿qué n' opina l' Ajuntament, d' aquest número?

¿També figurava en l' escriptura de concessió?

Y 'ls diaris, que ab tant calor varen apoyar las previsions del mister ¿qué 'n diuen?

El día que l' evaporat concessionari va convidarlos á dinar ¿no 'ls en va parlar d' aquesta divertida sorpresa?

Senyor Sanllehy
respallis la *bimba*,
fassis planxá el frach,
y estira l' ermilla;
enllustris, també,
un xich las botinas
y allarguis els pantalóns una mica...
que ja ho deu saber,
que d' aquí poch's días

havém de tornar
á tenir visitas.

En dos días han sigut recullits en la vía pública 67 pobres captaires.

Y dels 67 ¿saben quants n' han resultat fills de Barcelona?

Setze.

La majoría son d' altrás regions. D' altrás regions que si molt convé no volen ser solidarias y envían aquí els seus pobres pera que fassin una solidaritat...

La solidaritat de una miseria que no té res de vergonyant pero que causa molta vergonya.

—Ha arribat de Sant Quintí
y s' ha embarcat cap á Palma...
—¿Deu sé en Weyler, de segur?
—¡Justa, noy!... ¡endevinada!

Mirin que 's necessita temps y humor pera entretenir-se en certas cosas!

A Málaga están, ara, empenyats en coronar á un poeta: en Salvador Rueda, el cantor de las *vides jerezanas*.

Vet'aquí; ben segur que 'l «Sindicat de Iniciativa» no hi deu haver atinat.

Un bon número pera las Festas de la Mercé:
La coronació de 'n Sañudo Autrán.

Diuen que 'n Llorens Ardit
doná ahí una conferencia.
¿L' Ardit conferenciant?
¡Ja 's necessita *ardidesa*!

Se parla de dramas y comedias, y un tertuliá, autor dramátich, pregunta á una senyora de molt *esprit*:

—¿Que plora, vosté, al teatro?

La senyora á crema-dent:

—Devegadas sí, señor; pero may m' ha agradat ser de las primeras.

NOTAS DE CASA

Programas rebuts:

El de la Festa major que la ciutat de Tárrega ha celebrat durant els días 13, 14 y 15 d' aques mes;

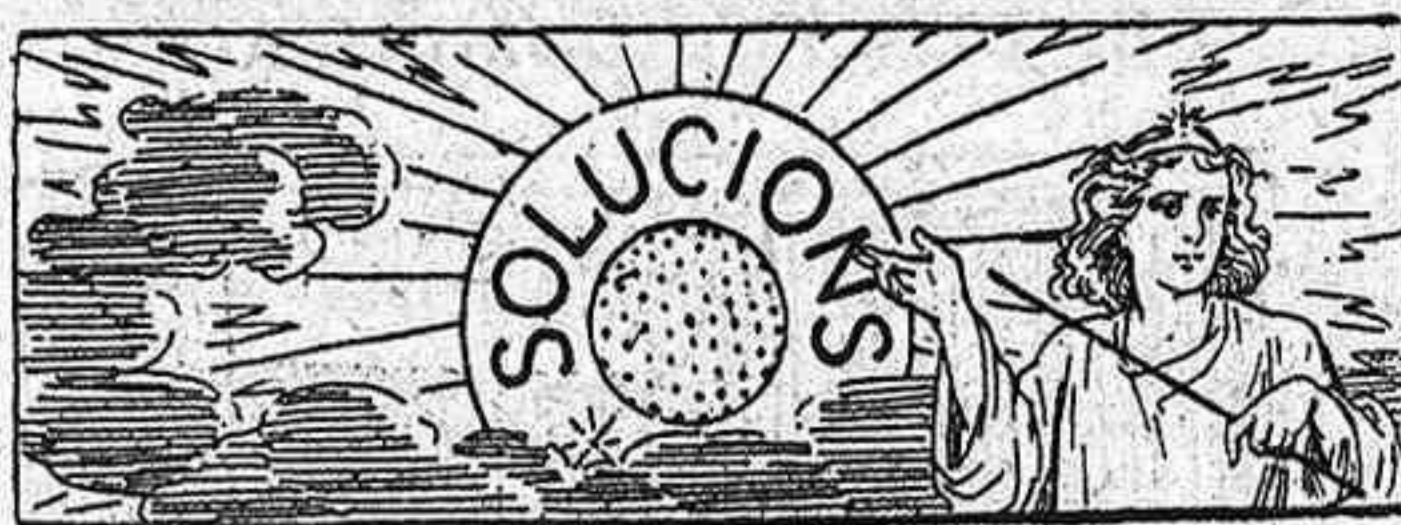
El de la inauguració del Grupo esperantista Pacaj Balantó, de Castellar del Vallés, celebrada el passat diumenge;

El de la Festa major d' Agramunt, que tingué lloch els días 12 á 15 del corrent, y

El de la funció de beneficencia organizada per la Colonia estiuhenca de Sant Boy y donada al «Centre de Sant Jordi» el día de la Nativitat.

.. També hem rebut un prospecte de la Emulsió fabricada pel Sr. Vergés, de Torelló.

.. A Sallent y ab motiu de la Festa major tindrà lloch el día 27 de Setembre un Concurs de Sardanistas, organísat pel «Aplech de la Sardana» d' aquella localitat, y pel qual hi ha oferts un premi de 500 pessetas y un de cent. Qui necessiti més informes pot dirigirse á la Comissió, Cos, 9, Sallent.

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA I.—*Ri-di-cu-las.*

2.ª ID. II.—*A-be-lla.*

3.ª ANAGRAMA.—*Lago, gola.*

4.ª MUDANSA.—*Rajolé, rajolí.*

5.ª ROMBO.—

S
G A T
G O R R A
S A R D I N A
T R I P A
A N A
A

6.ª GEROGLÍFICH.—*Si una sent sed te de beure.*

QÜENTOS

Un jovenet molt farolero se las dona de sabi perque li han aprobat el primer any de Medicina.

Y una vegada, volguent demostrar la existencia dels microbis, va dir:

—La proba es terminant: tiran vostés una mica d' aygua al foch, y senten una extra-nya remor ¿no es veritat?... Donchs ¿saben qué es aquesta remor?... Son els microbis que 's queixan.

El senyor Camulleras tenía un lloro en el jardí, pero un día se li va escapar. Al cap de poch temps un vehí seu li pregunta:

—He sentit á dir que 'l seu lloro es tan intel·ligent... ¿que 'm permetria ferli alguna pregunta?

El senyor Camulleras, ab molta amabilitat:

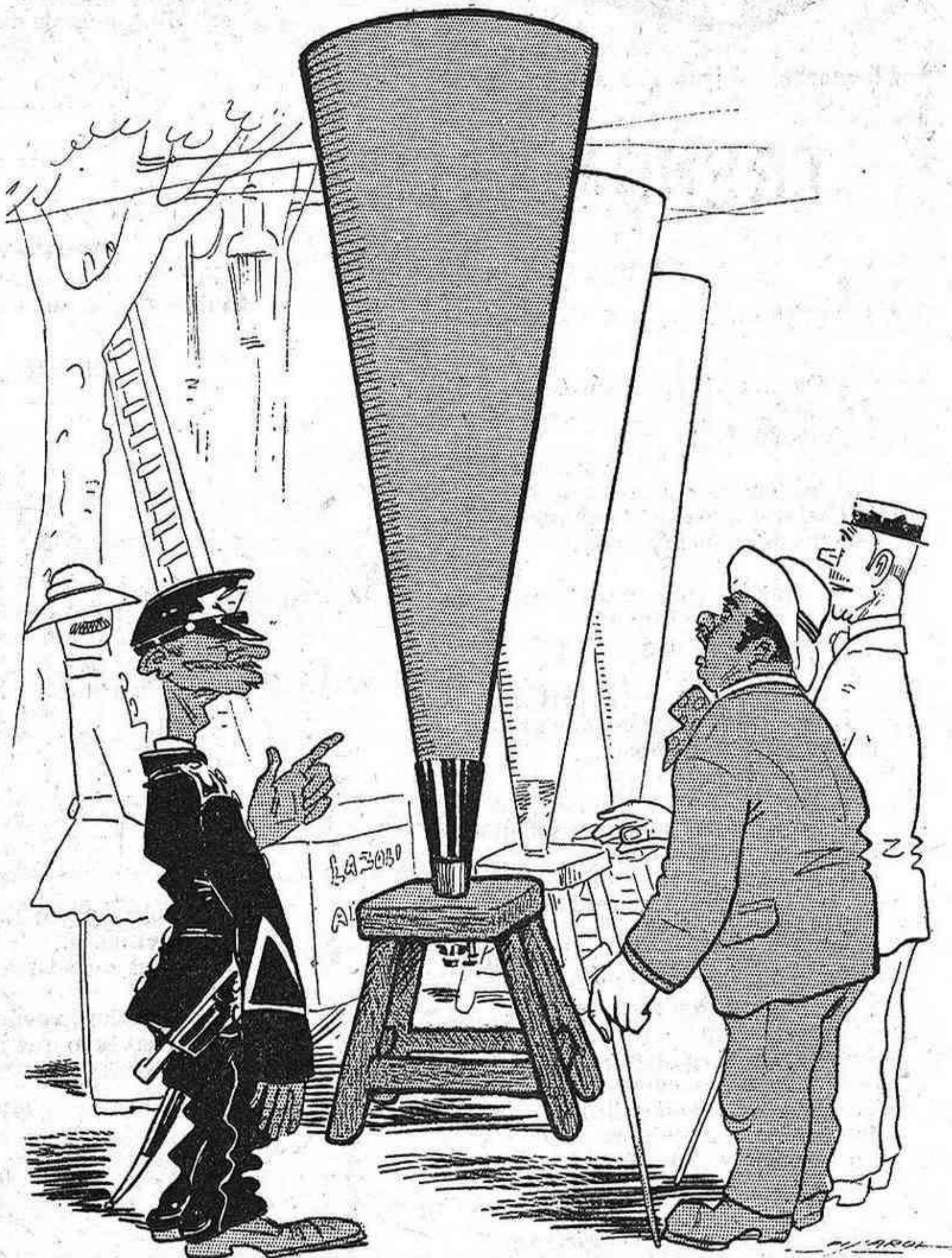
—Ay, sí que ho sentol.. Ja no 'l tinch al lloro... 'm va fugir... Pero, digui, digui... segons quinas preguntas siguin, potser jo 'ls hi podré contestar.

S' acaba de representar una obra de teatro molt dolenta, pitjor encare que *Un drama á la costa*; y, naturalment, tothom xiula. Tothom menos en Palaudarias que aplaudeix rabiosament.

—Es dir que á vosté li agrada? li pregunta un del costat sense poderse aguantar.

—No señor, respón en Palaudarias. Jo aplaudeixo á n' els que xiulan.

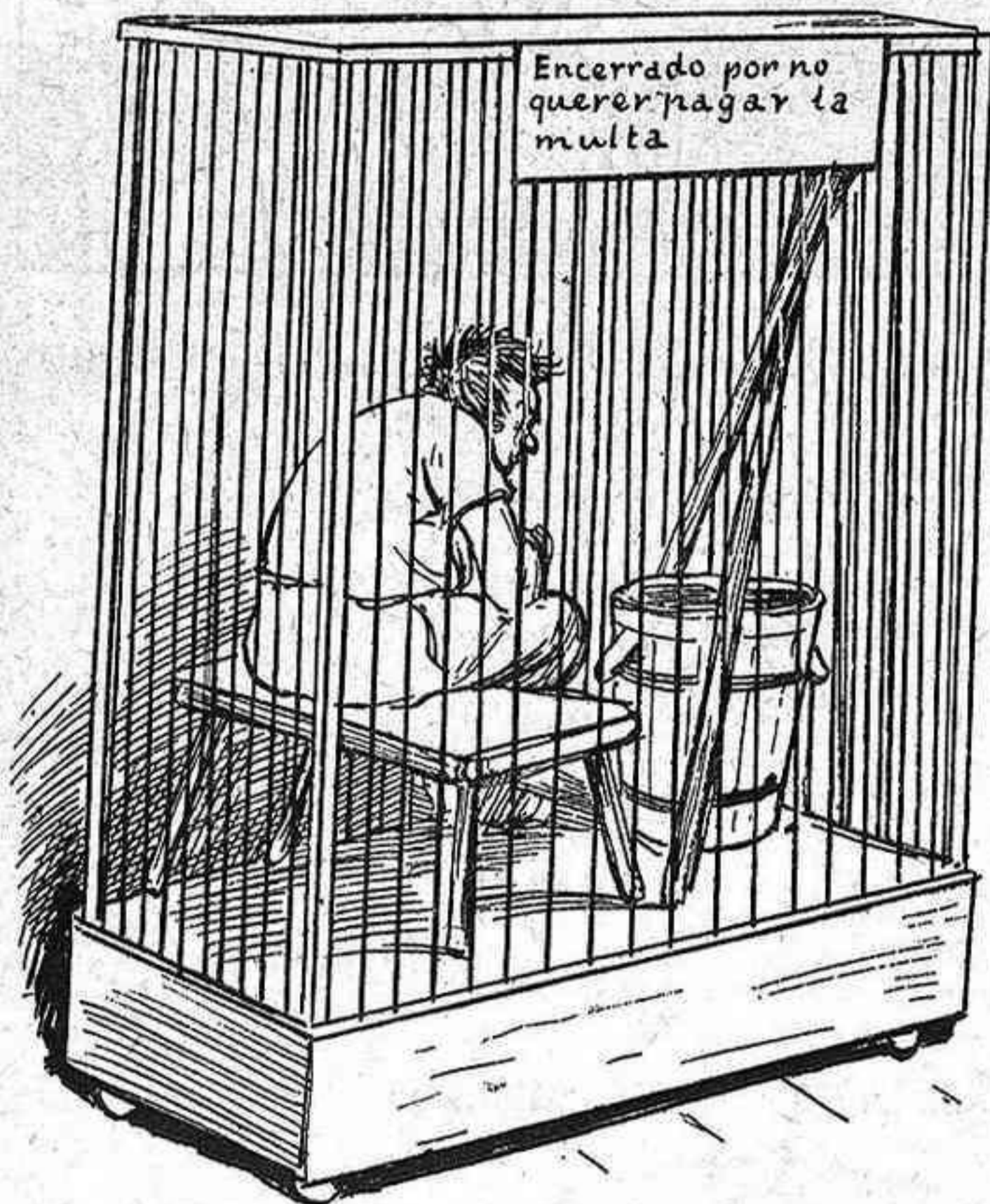
APARATOS PREVISORS

—Escolti ¿que son paperinas de confits per' regalar als forasters, aixó?

—No, señor; son cañones granífugos contra las tempestades... Se han convencido de que sense aixó no podría haber fiestas.

DEL DESCANS DOMINICAL

—¿Y encare voldrán que aném á favor del cierre?

TRENCA-CAPS

XARADAS

CASSADAS AL VOL... DEL PASSEIG DE GRACIA

I

—Que las *llimpiém*, senyoret...?
 Ep, senyor... ¿que las *llimpiém*...?
 —¿Vol que jo li *tot*?
 —Fuig home,
 que 'm sembla que no hu *hu* bé.
 —*Dos*; mes que cap d' aquests nyébits.
 —¿Qué *díu* aquest *trinxa*...?
 —¡Res!
 ¡ves... que 'ns vol pendre la *raca*.
 —Aixó no ho lograré ell...!
 —Vegi, senyor, ab qué *llimpia*...
 quitrá per betúm...!
 —¿Es cert...?
 —L' ha *pispat* d' aquest que gastan
 per *enquitriná* 'l passeig.

II

—¿Qué han fet aquí?... Veig que han tret
 l' alsina aquella, *Total*.
 —Sí.
 —Donchs, no hu *sabía prima*.
 —¿Qué no hu vas llegir?

—Formal.

—Varen creurer que 's moría
 y al volguerla aná á salvar
 el metje á temps no va serhi
 y al altre mon se 'n va anar;
 lo *dos*, en el meu entendre,
 trasplantantla, com se *díu*,
 desenterrarán á un mort
 per son lloch enterrá á un viu.

III

—No saben que en els *pedrissos*
 está prohibit el *menchar*...?
 —¿*Prima*...? donchs, ¿ahónt anirém?
 ¿á casa de *dos* ciutat
 á menjarnos las *garrofas*?
 —Eso es hablar por demás;

y soy guardia urbano y deben
 respetar mi autoridad.

—Massa que la respectém;
 apa, *Tot*, agafa 'ls plats...
 veurá com sense sé *urbanos*
 ens sobra la *urbanitat*.

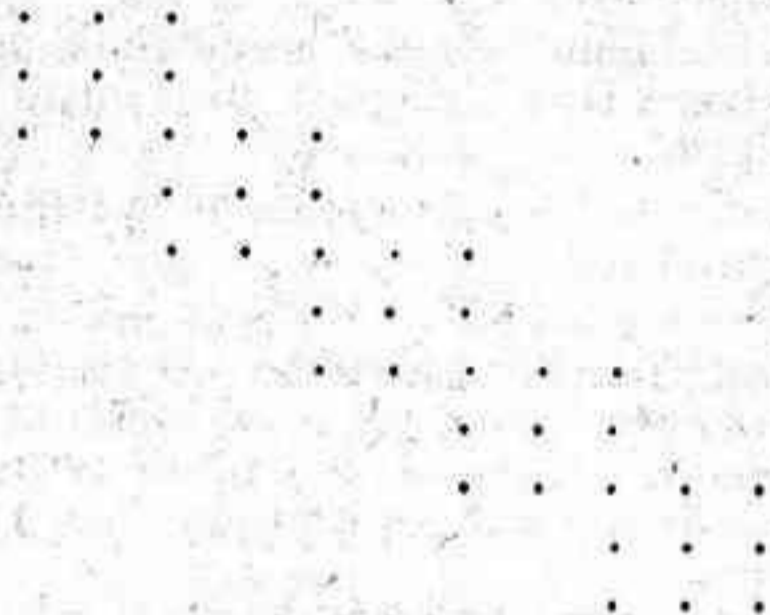
J. MORET DE GRACIA

ANAGRAMA

Total jo parlarte
 per un *fí* formal;
 de tant d' estimarte
 ja no 't puch *total*.

A. ROCA COLL

CADENA DE PUNTS

Substituhir els punts per lletres de manera que llegidas vertical y horisontalment, resultin; 1.ª ratlla: mineral; 2.ª: vegetal; 3.ª: animal; 4.ª: moneda; 5.ª: poble; 6.ª: temps de verb; 7.ª: nom d' home; 8.ª: animal; 9.ª: verb; 10.ª: nom de dona, y 11.ª: peix.

JAUME MARCÉ

TARJETA

T. SIMON Y CORS

SORIA

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas el títul de una sarsuela castellana.

V. BORRÁS Y BAIGES

LOGOGRIFO NUMÉRICH

2.—Vocal.
 3 4.—Animal.
 9 3 4.—>
 5 5 1 8.—Aliment.
 7 6 5 9 8.—Carrera.
 3 4 7 6 8 4.—Graduació.
 7 9 5 6 3 6 4.—Cos de seguretat.
 3 4 8 9 5 6 3 4.—Religió.
 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Arbre.
 7 9 5 6 8 6 3 4.—Farsa.
 3 4 7 6 8 9 5.—Part de historia
 7 6 5 9 8 4.—Joguina.
 8 4 2 5 4.—Moble.
 5 5 2 1.—Animal.
 4 3 4.—>
 7 6.—Arbre.
 8.—Consonant.

RAMIRO ESPINOSA Y ESPINOSA

CONVERSA

—Escolti, senyor Ramón. ¿Coneix vosté els detalls dels duros sevillanos?

—Moltas vegadas ho he llegit y may ho he acabat d' entendre.

—No obstant, veyám qué me 'n *díu* d' aquest.

—Per mí es lo que ja li he dit.

JOAQUIM QUIMET Y QUIM

GEROGLIFICH

VIII

TTKLO

IVII

TERRANOBA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

EN PRENSA

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRÁCTICA

Obras d'en SANTIAGO RUSIÑOL

EDICIONS POPULARS

Anant pel món
El Mistic
Oracions (*Agotada*)
Fulls de la vida (*Agotada*)
Els Jocs Florals de Can-
prosa (*Agotada*)
El bon policia

Monolegs
La bona gent (*Agotada*)
Tartarin de Tarascó
El pati blau
El poble gris
La Mare
L'alegria que passa

La «Merienda» fraternal
L'Heroe
Llibertat!
La Fira de Neuilly
Els savis de Vilatrista
L'auca del senyor Esteve
L'Hereu Escampa

Preu: 1 pesseta cada obra

VINOS,
ALCOHOLES, ACEITES, LICORES
Y
ABONOS
Tratado completo de la elaboración de
toda clase de vinos
POR
ROSENDO E. BOFILL
Un tomo en 8.º mayor, encua-
darnado en tela,
Ptas. 4

APELES MESTRES

EDICIONS ECONÓMICAS

Odas serenas y Novas baladas

Cants Intims

Estiuet de Sant Marti

Pom de cansons

AVIAT SORTIRÁ: **Idilis**, 2 tomos

Preu de cada tomo, 1 pesseta

EN PRENSA

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRÁCTICA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EN PRENSA **EL AÑO EN LA MANO**
Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1909

EN PRENSA **EL AÑO EN LA MANO**
Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1909

HERR FRANZ CAMBÓ

FUTUR BATLLE IMPERIALISTA.